

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

Haridus- ja Noorteamet
harno@harno.ee
Lõõtsa tn 4
11415, Harju maakond, Tallinn
Registrikood: 77001292

28.07.2025 nr 11.3-1/25/3517

OTSUS finantskorrektsiooni tegemise kohta

Riigi Tugiteenuste Keskus (registrikood 70007340, edaspidi *rakendusüksus*) teeb meetme „Hariduse, ühiskonna ja tööturu seosed“ tegevuse „Õppurite õpivalikute suunamine kutse- ja kõrghariduses – Inseneriakadeemia ja IT Akadeemia“ raames otsuse Haridus- ja Noorteameti (edaspidi *toetuse saaja* või *hankija*) projektis „IT Akadeemia ja inseneriakadeemia arendamine kutse-, üld- ja huvihariduses“ (nr 2021-2027.4.04.24-0004; edaspidi *projekt*).

Rakendusüksus tuvastas, et toetuse saaja ei ole projektiga seotud riigihanke viitenumbriga 243173 „Meenete ja reklaamkingituste ostmise“ läbiviimisel järginud riigihangete seaduses¹ (edaspidi *RHS*) sätestatud nõudeid, mistõttu kohaldab rakendusüksus rikkumistega seotud kulude osas finantskorrektsiooni ning **loeb mitteabikõlblikuks kuluks 768,48 eurot (sh käibemaks 129,51 eurot).**

Otsuse tegemise aluseks on perioodi 2021-2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS*) § 28, Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ÜM2022*) § 34 lg 1 punkt 2, § 35 lg 1, 3 ja 5, § 36, § 37 lg 4, Vabariigi Valitsuse 01.09.2014 määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi *ÜM2014*) § 22⁸, haridus- ja teadusministri 29.12.2023 käskkiri nr 1.1-2/23/369 „Toetuse andmise tingimuste kehtestamine tegevuse „IT akadeemia ja inseneriakadeemia arendamine kutse-, üld- ja huvihariduses“ elluviimiseks (edaspidi *TAT*), samuti projekti raames esitatud kuludokumendid (edaspidi *KD*) ja toetuse saajaga peetud kirjavahetus.

TAT punkt 12.1 sätestab, et elluviijale kohalduvad lisaks TATis sätestatud ÜM2022 §-s 11 sätestatud kohustused, mille lõike 1 kohaselt on toetuse saaja kohustatud järgima riigihangete seadust, kui ta on hankija riigihangete seaduse tähenduses. Haridus- ja Noorteamet on avaliku sektori hankija RHS § 5 lg 2 p 1 tähenduses ja on kohustatud seega läbi viima riigihanke, järgides RHSis sätestatud korda.

---

¹ Kuni 31.05.2022 kehtinud redaktsioon.

1. Riigihankes nr 243173 tuvastatud rikkumised

Toetuse saaja viis avatud hankemenetlusena läbi rahvusvahelise riigihanke nr 243173 „Meenete ja reklaamkingituste ostmine“ (hanketeade avaldati 29.11.2021) pakkumuste esitamise tähtajaga 05.01.2022. Nimetatud tähtajaks esitati neli pakkumust. Hankija tunnistas edukaks VM Disain OÜ (12662858), Roi OÜ (10060150) ja Kinkston OÜ (10947930) pakkumused ja sõlmis 03.02.2022 raamlepingu nr 1.6-5/22/158 (edaspidi raamleping) eeldatava kogumaksumusega 300 000 eurot (käibemaksuta) tähtajaga 36 kuud.

Rakendusüksus tuvastas riigihanke nr 243173 (edaspidi *hange*) raamlepingu täitmise (KD-d 823, 911, 1187, 1189, 1193 ja 1194) kontrollimisel järgmised puudused:

1.1. Hankeleping on sõlmitud raamlepingu tingimusi eirates, minikonkursside läbiviimine ei ole kontrollitav ega läbipaistev ning vastavaks ja edukaks on tunnistatud mittevastavad pakkumused

1.1.1. Juhtumi asjaolud ja toetuse saaja selgitused

Raamlepingu punkti 4.5.2 kohaselt hankija annab minikonkursi pakkumuste esitamiseks mõistliku tähtaja, mis ei ole lühem kui 5 (viis) tööpäeva.

Raamlepingus on kehtestatud:

4.6.2. *minikonkursi pakkumuste hindamiskriteeriumid vastavalt lepingu punktile 4.9., pakkumuse esitamise tähtaja ja tingimused.*

4.9. *Hankija hindab vastavaks tunnistatud minikonkursi pakkumusi majandusliku soodsuse alusel. Majandusliku soodsuse hindamise kriteeriumiks võib olla kas:*

4.9.1. *ainult pakkumuse maksumus (osakaaluga 100 väärtuspunkti) või;*

4.9.2. *kasutades erinevaid kriteeriume nagu madalaim pakkumuse maksumus (osakaaluga 40 väärtuspunkti) ja toote kvaliteet (osakaaluga 60 väärtuspunkti).*

4.10. *Lepingu punktis 4.9. kirjeldatud ning vastaval juhul kasutatav hindamiskriteerium sätestatakse hankija poolt minikonkursi kutses, lähtuvalt hankija vastava hetke vajadustest ja/või tellimuse asjaoludest.*

4.10.1. *Kui hankija ei ole minikonkursi kutses pakkumuste hindamiskriteeriumit täpsustanud, hindab hankija ja valib parima pakkumuse ehk minikonkursi eduka pakkuja välja madalaima pakkumuse maksumuse alusel.*

Kulurida nr 823 - Hankija edastas 22.07.2024 kell 14.06 pakkumuskutse e-kirja teel kõikidele raamlepingu partneritele sooviga tellida dressipluusid/pusad Inseneriakadeemiale. Pakkumuskutses olid toodud toote tehnilised nõuded:

Nt mudel French Terry 22442. Pusa peab olema kvaliteetne, pehme, puuvillane. Ilma kapuutsita.

Peab vastu pidama vähemalt 15 pesukorda ilma omadusi muutmata. Koostis: vähemalt 80% puuvilla ja lisaks peab sisaldama elastaani või samaväärset materjali (polüestrit vms). Kanga kaal peab olema 240gr/m2. Arvnäitajate lubatud kõikumine kuni +/- 10%. Unisex Regular fit.

Dressipluusi kanga värv, millele trükitakse kujundus, peab olema võimalikult sarnane Inseneriakadeemia põhitoonile:

Hex #003cff

RGB 0, 60, 255

CMYK 100, 41, 0, 0

PMS 293

Kogus: 10tk

Suurused:

1tk S
4tk M
4tk L
1tk XL

Lisaks palus hankija pakkujatel koos pakkumusega edastada kanga värvitooni näidise (koos värvikoodiga), millele kujundus trükitakse. Kuidas ja kuhu täpsemalt tuli näidis edastada, toodud ei olnud.

Hankija kehtestas ka hindamiskriteeriumid:

Tellija hindab lisaks pakkumuse maksumusele (50%) kanga värvitooni sarnasust eeltoodud põhitoonile (50%).

Kolmest raamlepingu partnerist esitasid pakkumuse kaks, kellest mitte kumbki ei esitanud pakkumusega nõutud kanga värvitooni näidist. Pakkumustes on lihtsalt märgitud värvitoon *Royal blue*.

Hankija hindas pakkumusi ainult madalaima maksumuse alusel.

Hankija ei ole järginud hindamiskriteeriumite kehtestamisel raamlepingu sätet, pakkumuste hindamisel ei ole järginud enda kehtestatud hindamiskriteeriumeid ning vastavaks ja edukaks on tunnistanud mittevastav pakkumus.

Toetuse saaja ei ole järginud RHS § 3 üldpõhimõtteid, eeskätt läbipaistvuse ja kontrollitavuse (RHS § 3 p 1) ja isikute võrdse kohtlemise põhimõtet (RHS § 3 p 2).

Toetuse saaja selgitas, et hankija hindas sobivaimaks kõige soodsama pakkumise ning suure töökoormuse tõttu unustas ekslikult/ei pannud tähele teiste hindamiskriteeriumite vastavust/mittevastavust.

Kulurida nr 911 – Hankija edastas 29.11.2024 kell 13.58 pakkumuskutse e-kirja teel kõikidele raamlepingu partneritele sooviga tellida dressipluusid/pusad Inseneriakadeemiale. Pakkumuskutses olid toodud toote tehnilised nõuded:

Nt mudel French Terry 22442. Pusa peab olema kvaliteetne, pehme, puuvillane. Ilma kapuutsita. Peab vastu pidama vähemalt 15 pesukorda ilma omadusi muutmata. Koostis: vähemalt 80% puuvilla ja lisaks peab sisaldama elastaani või samaväärset materjali (polüestrit vms). Kanga kaal peab olema 240gr/m2. Arvnäitajate lubatud kõikumine kuni +/- 10%. Unisex Regular fit. Dressipluusi kanga värv, millele trükitakse kujundus, peab olema võimalikult sarnane Inseneriakadeemia põhitoonile:

Hex #003cff

RGB 0, 60, 255

CMYK 100, 41, 0, 0

PMS 293

Kogus: 20 tk

Lisaks palus hankija pakkujatel koos pakkumusega edastada kanga värvitooni näidise (koos värvikoodiga), millele kujundus trükitakse. Kuidas ja kuhu täpsemalt tuli näidis edastada, toodud ei olnud ja keegi pakkujatest ei palunud täpsustust ka.

Hankija kehtestas ka hindamiskriteeriumid:

Tellija hindab lisaks pakkumuse maksumusele (50%) kanga värvitooni sarnasust eeltoodud põhitoonile (50%).

Üks raamlepingu partner pakkumuskutsele ei reageerinud, teine vastas, et 240g/m² paksusega French terry materjali kahjuks pakkuda ei ole, kolmas raamlepingu partner esitas küll pakkumuse, aga jättis esitamata pakkumusega nõutud kanga värvitooni näidise.

Hankija ei ole lähtunud raamlepingu tingimustest ning vastavaks ja edukaks on tunnistatud pakkumus, mis ei vasta tingimustele.

Toetuse saaja ei ole järginud RHS § 3 üldpõhimõtteid eeskätt läbipaistvuse ja kontrollitavuse (RHS § 3 p 1) ja isikute võrdse kohtlemise põhimõtet (RHS § 3 p 2).

Kuluread nr 1187 ja 1189 - hankija edastas 11.07.2024 kell 10.42 pakkumuskutse e-kirja teel kõikidele raamlepingu partneritele pakkumuste esitamise tähtajaga 15.07.2024 sooviga tellida järgmised tooted:

Nr	Toode ja kirjeldus	Kogus
1.	Over-sized lõikega T-särk naistele - Särk on mõnusalt paksust materjalist ja laiema lõikega. Toode on valmistatud 100% puuvillast, materjali kaal: 200 g/m ² . Nt särk Blaster. Esiküljel keskel ProgeTiigri ikoon ja tagaküljel üleval tekst “MINA OLEN PROGETIIGER” (font “nine by five”) alumises servas 3 logo (ProgeTiiger, ESF ja Harno). Särgi värv naturaalne beežikas või valge. Särk ei tohi paista läbi. Trükitehnika vastavalt sellele, et kvaliteet oleks logodel hea ning peaks vastu vähemalt 15 pesukorda. Särkide suurused kinnitatakse hankijaga peale konkreetse mudeli mõõdutabeli edastamist. Arvnäitajate lubatud kõikumine kuni +/- 10%.	10 tk
2.	A5 märkmik , 50 lk. Kartongist kaaned täistrükiga + 2 sisulehte, ülejäänud lehed joonelised, millel all servas ProgeTiigri logo. Lisatud soovitud kaante kujunduse fail. Pakkumise esitamisel palun arvestada vajadusel tekstide kurvimise jm trükifailiga vaja minevate tegevustega. Lisatud pdf fail, vajadusel saab ka png või svg faili (ei oska ise tekste kurvida).	750 tk
3.	Puuvillast ostukott . Värvus naturaalne (beežikas). Materjali tihedus minimaalselt 140 g/m ² . Esiküljel ProgeTiigri ikoon jutumulli ja tekstiga, tagaküljel 3 logo (ProgeTiiger, ESF ja Harno). Lisatud png fail koti esikülje kujundusega, vajadusel saab ka pdf või svg faili. Ei oska ise tekste kurvida, kui see jutumullis oleva teksti puhul on vajalik. Pakkumise esitamisel palun arvestada vajadusel tekstide kurvimise jm trükifailiga vaja minevate tegevustega.	250 tk
4.	Lihtne metallist korpusega pastapliiats vajutusmehhanismiga . Värvus oranž. Peale trükitud 3 logo (ProgeTiiger, ESF ja Harno). Võimalusel ProgeTiiger ühel pool ning ESF ja Harno teisel pool. Lisatud manusena logode ühevärvilised versioonid ning ESF logo puhul väikesemete puhul kasutatav logo.	750 tk

Esimene võimalik pakkumuste esitamise tähtaeg raamlepingu tingimuste kohaselt oleks pidanud olema 18.07.2024 kell 24.00.

Kaks raamlepingu partnerit esitasid pakkumuse, kolmas jättis pakkumuskutsele reageerimata. Üks pakkumuse esitanud pakkujatest saatis pakkumuse 16.07.2025 ehk siis, kui pakkumuste esitamise tähtaeg oli juba möödunud.

Pakkumuste kogumaksumuse alusel kujunes pakkumuste paremusjärjestus lähtudes odavaimast maksumusest järgmiselt:

Toode	VM Disain OÜ	Roi OÜ
1. 1. Over-sized lõikega T-särk naistele 10 tk	24/tk, 240 €	11,90 /tk, 118,98 €
2. 2. A5 märkmik, 750 tk	1,99 / tk, 1 492,50 €	2,58 / tk, 1 935 €
3. 3. Puuvillast ostukott. 250 tk	3,88 / tk, 970 €	2,63 / tk, 1 969,83 € - koguseks on märgitud 750 tk. 250 tk, 657,50 €

4. 4. Pastapliiats vajutusmehhanismiga 750 tk	0,56 / tk, 420 €	0,44 / tk, 328,13 €
KOKKU	3 122,50 €	3 039,61 €

Kuna hankija ei lisanud minikonkursi pakkumuskutsesse hindamiskriteeriumeid, siis pidi hankija lähtuma raamlepingu punktist 4.10.1, st hindama ja valima parima pakkumuse ehk minikonkursi eduka pakkuja välja madalaima pakkumuse maksumuse alusel. Kõige soodsama pakkumuse tegi Roi OÜ ja hankija oleks pidanud kõik tooted tellima Roi OÜ-lt.

Raamleping ega ka pakkumuskutse ei sisalda infot, et hankija hindab minikonkurssidel tooteid eraldi ehk jagab minikonkursi ühe menetluse raames osadeks ja ei vaata pakkumust kui ühtset tervikut. Hankija tellis kolm odavamat toodet ROI OÜ-lt ja ühe odavama VM Disain OÜ-lt.

Kuna VM Disain pakkumus laekus peale pakkumuste esitamise tähtaega ja oli seetõttu muutunud mittevastavaks, siis oleks pidanud hankija igal juhul tellima kõik tooted Roi OÜ-lt.

Hankija on rikkunud minikonkursi läbiviimisel erinevaid raamlepingu ja RHS-i sätteid:

- 1) Eirates raamlepingu tingimusi ja jätmata pakkumuste esitamiseks mõistlikku tähtaega, rikkus hankija RHS § 3 punkti 1, § 30 lõiget 1 ja lg 9 punkti 2.
- 2) Eirates raamlepingus ja minikonkursil kehtestatud tingimusi, tunnistades ühe toote osas vastavaks ja edukaks pakkumuse, mis laekus peale pakkumuste esitamise tähtaega, rikkus hankija RHS § 3 punkte 1 ja 2 ja § 30 lõiget 1.

Kuluread nr 1193 ja 1194 - Hankija edastas 16.09.2024 kell 11.09 pakkumuskutse e-kirja teel kõikidele raamlepingu partneritele sooviga tellida meeneid:

Nr	Toode ja kirjeldus	Kogus
1.	Erikujulised helkurid. ProgeTiigri logo kujuga helkurid, kõrgus 70 mm. 4 erineva näoga ProgeTiigrid (250x4). Helkuri kinnitus Parrot tüüpi. NB! Ühtekuuluvuspoliitika fondide Euroopa Liidu embleemi kõrguse väikseim lubatud mõõt on 10 mm.	1000 tk
2.	Puuvillast pinal. Ühel küljel trükitud raketi kujundus ja teisel küljel 3 logo (ProgeTiiger, Harno ja ESF).	500 tk
3.	Valget värvi torusall (120 -135 g/m ²). Trükitud üleni ProgeTiigri 4 erinevast näost muster ja ühel küljel alumises servas 3 logo (ProgeTiiger, Harno ja ESF).	1000 tk

Minikonkursile laekus kaks pakkumust, üks raamlepingu partner pakkumuskutsele ei reageerinud.

Pakkumuste kogumaksumuse alusel kujunes pakkumuste paremusjärjestus lähtudes odavaimast maksumusest järgmiselt:

Toode	VM Disain OÜ	Roi OÜ
5. 1. Over- Erikujulised helkurid, 1000 tk	0,55 / tk, 550 €	1,09 / tk, 1 090 €
6. 2. Puuvillast pinal, 500 tk	2,59 / tk, 1 295 €	3,17 / tk, 1 585 €
7. 3. Valget värvi torusall, 1000 tk	0,99 / tk, 990 €	1,73 / tk, 1 730 €
KOKKU	2 835 €	4 405 €

Pakkumuskutses oli torusalli materjali paksuseks märgitud 120-135 g/m². Edukas pakkuja pakkus torusalli, mille materjali paksus oli 140 g. Teise pakkuja pakkumus sisaldas torusalli, mille materjali paksus oli 145 g/m². Hankija on vastavaks ja edukaks tunnistanud pakkumused, mis ei vasta minikonkursi tingimustele.

VM Disain OÜ pakutud helkurite ja pinalitega esines probleeme ja hankija tellis need nimetused Roi OÜ-lt. Kuna hankija ei ole pakkumuskutses kehtestanud, et hindab tooteid eraldi, siis tuli pakkumusi vaadata kui ühtset tervikut. Paraku oli mõlemas pakkumuses üks toode, mis ei vastanud tingimustele, seega oleks tulnud mõlemad pakkumused tunnistada mittevastavaks ja viia läbi uus minikonkurss.

Minikonkursi läbiviimisel hankija ei järginud RHS § 3 punkti 1.

1.1.2. Rakendusüksuse seisukoht ja õiguslik põhjendus

Minikonkursid kuluridadel nr 823 ja 911 – hankija küll rakendas raamlepingu punkti 4.9.2, aga mitte sellistel tingimustel nagu nägi ette raamleping. Nimelt, hankija määras hindamiskriteeriumiteks madalaima pakkumuse 50% ja värvitooni sarnasuse 50%.

Hankija ei järginud raamlepingus ega ka minikonkursil kehtestatud tingimusi. Lisaks oleks tulnud saabunud pakkumused tunnistada mittevastavaks, kuna pakkumustega ei esitatud nõutud näidist.

Mainimata ei saa jätta ka asjaolu, et kulureal nr 823 ühe pakkuja pakutud toode ei vastanud ka tehnilistele nõuetele. Hankija märkis pakkumuskutses, et kanga kaal peab olema 240gr/m², arvnäitajate lubatud kõikumine kuni +/- 10%. Üks pakkuja pakkus toodet, mille kanga kaal oli 280 g/m², mis aga ei jää lubatud piiridesse. Seega oleks tulnud see pakkumus ka sel põhjusel tunnistada mittevastavaks.

Hankija ei ole tegutsenud minikonkursi läbiviimisel läbipaistvalt kehtestades hindamiskriteeriumitele sellised osakaalud, mida raamleping ei sätestanud ning jättes minikonkursil hindamiskriteeriumid osaliselt rakendamata ning tunnistades vastavaks pakkumused, mis tegelikult ei vastanud kõikidele minikonkursil kehtestatud tingimustele.

RHS § 3 punktis 1 kirjeldatud läbipaistvuse ja kontrollitavuse põhimõtte eesmärk on, et pakkujad teaksid täpselt hanke tingimusi, et menetlus ise oleks läbipaistev ja kontrollitav toetuse andjate ning pädevate asutuste poolt. Seadusandja on muuhulgas rõhutanud, et hankemenetlus peab olema läbiviidud selgete ja üheste reeglite alusel, mille järgimine on nii sisu kui vormi poolest tagantjäreli tuvastatav.

Minikonkurss kuluridadel nr 1187 ja 1189 – Hankija on rikkunud minikonkursi läbiviimisel erinevaid raamlepingu ja RHS-i sätteid.

Esiteks, hankija kehtestas raamlepingus toodust 3 tööpäeva lühema pakkumuste esitamise tähtaja. Hankija ise on raamlepingu punktiga 4.5.2 kehtestanud pakkumuste esitamise mõistlikuks tähtajaks vähemalt 5 tööpäeva.

Tsiviilseadustiku üldosa seaduse (TsÜS) § 135 lg 1 kohaselt hakkab tähtaja kulgemine järgmisel päeval pärast selle kalendripäeva saabumist, millega määrati kindlaks tähtaja algus. TsÜS § 136 lg 9 alusel loetakse päevaks ajavahemikku keskööst keskööni. TsÜSi kohaselt oleks pidanud pakkumuste esitamise tähtaeg olema 18.07.2024 kell 24.00. Hankija aga andis pakkumuste esitamise tähtajaks 2 tööpäeva, mis on 60% lühem kui raamlepinguga nõutud.

Kui hankija oleks lähtunud raamlepingus kehtestatud pakkumuste esitamise tähtaegadest, siis VM Disain OÜ pakkumus oleks jäänud lubatud tähtaja sisse ja pakkumus oleks olnud vastav, kuigi majanduslikult mitte kõige soodsam. Pakkumuste esitamise tähtajast pakkumuse hiljem esitanud pakkuja selgitas rakendusüksusele, et tegelikult nende enda arvates sai pakkumus tähtaegselt esitatud, aga kuna pakkuja kiirustas pakkumuse tegemisel ja ei kontrollinud enne arvuti sulgemist, kas e-kiri on ikka ära saadetud, siis e-kiri siiski hankijale kohale ei jõudnud. Kui aga pakkuja avastas, et pakkumus ei olegi hankijani jõudnud, saatis ootel oleva pakkumuse koheselt hankijale.

Paraku oli see päev hiljem kui pakkumuste esitamise tähtaeg ja sel hetkel oli esitatud pakkumus juba mittevastav. Rakendusüksus selgitab, et pakkujal lasub pakkumuse esitamisel hoolsuskohustus, mille hulka loetakse ka kohustus esitada pakkumus õigeaegselt. Isegi kui pakkumus on jäänud õigeaegselt esitamata inimliku eksituse tõttu, on sellise pakkumuse vastuvõtmine hankija poolt vastuolus isikute võrdse kohtlemise põhimõttega, kuivõrd selline pakkuja on saanud võrreldes teiste pakkujatega pikema tähtaja pakkumuse esitamiseks.

RHS § 30 lõike 1 kohaselt tuleb raamlepingul põhinevad hankelepingud sõlmida lähtuvalt raamlepingu tingimustest ning RHS §-s 30 sätestatud korrast.

RHS § 30 lg 9 punkti 2 kohaselt hankija sätestab pakkumuste esitamiseks mõistliku tähtaja, arvestades hankelepingu eseme keerukust ja pakkumuste esitamiseks vajalikku aega. Mõistlik aeg on määratlemata õigusmõiste, mis sõltub konkreetsetest asjaoludest. Hankija peab määrama pakkumuste esitamiseks tähtaja, mis võimaldab mh tutvuda pakkumuse esitamise ettepanekus kajastatud asjaoludega, komplekteerida vastavalt asjaoludele pakkumus ning see hankijale esitada. Erisusena ei näe RHS-is raamlepinguid puudutav regulatsioon ette aga minimaalseid tähtaegu, mistõttu on hankijal raamlepingu puhul pakkumuste esitamise tähtaja määramisel laiem kaalutlusruum. Sellegipoolest piirab selle kaalutlusõiguse kuritarvitamist riigihanke korraldamise üldpõhimõttena läbipaistvuse ja proportsionaalsuse põhimõtte (RHS § 3 p 1).

Eirates raamlepingus sätestatud minikonkursside pakkumuse esitamise tähtaegu, rikkus hankija muu hulgas RHS § 3 punktides 1 ja 2 väljendatud riigihanke korraldamise üldpõhimõtteid. Jätmata minikonkurssidel raamlepingu partneritele raamlepingus sätestatud aega pakkumuse esitamiseks, ei ole hankija käitunud minikonkursi korraldamisel läbipaistvalt ega proportsionaalselt ning pole kohelnud pakkujaid võrdselt.

Teiseks, raamleping ega ka pakkumuskutse ei sisaldanud infot, et hankija hindab minikonkurssidel tooteid eraldi ehk jagab minikonkursi ühe menetluse raames osadeks ja ei vaata pakkumust kui ühtset tervikut. Hankija tellis kolm toodet Roi OÜ-lt ja ühe VM Disain OÜ-lt.

Hankija ei ole käitunud minikonkursi läbiviimisel läbipaistvalt jagades pakkumuste hindamise faasis minikonkursi osadeks. RHS §-s 3 kirjeldatud läbipaistvuse ja kontrollitavuse põhimõtte eesmärk on, et pakkujad teaksid täpselt hanke tingimusi, et menetlus ise oleks läbipaistev ja kontrollitav toetuse andjate ning pädevate asutuste poolt. Seadusandja on muuhulgas rõhutanud, et hankemenetlus peab olema läbiviidud selgete ja üheste reeglite alusel, mille järgimine on nii sisu kui vormi poolest tagantjärei tuvastatav.

Raamlepingus ei ole sätestatud, kas hankija hindab minikonkurssidel nimetatud tooteid eraldi või ühtse tervikuna. Samuti puudus vastav info konkreetsetes pakkumuskutses. Tavapäraselt hinnatakse hankemenetluses pakkumust ühtse tervikuna, kui just hankija ei ole eraldi märkinud, et hindab tooteid eraldi ehk osade kaupa. Kui raamlepingu partnerid oleksid teadnud, et hankija hindab minikonkursil tooteid eraldi, oleks pakkumuste sisu, maksumus ja minikonkursi tulemus võinud olla teine.

Arvestades, et kõige madalama kogumaksumusega pakkumuse tegi Roi OÜ, siis oleks tulnud kõik tooted tellida ka Roi OÜ-lt.

Kolmandaks, olenemata sellest, et VM Disain OÜ pakkumus oli mittevastav, sest pakkuja esitas pakkumuse peale pakkumuste esitamise tähtaega, otsustas hankija VM Disain OÜ pakkumusest tellida ühe toote, mis oli teise pakkuja pakkumuses toodust odavam.

Hankija ei ole käitunud minikonkursi läbiviimisel läbipaistvalt, tunnistades ühe toote osas vastavaks ja edukaks pakkuja, kelle pakkumus laekus pakkumuste esitamise tähtajast hiljem ja mis

tulnuks seetõttu tagasi lükata. RHS §-s 3 kirjeldatud läbipaistvuse ja kontrollitavuse põhimõtte eesmärk on, et pakkujad teaksid täpselt hanke tingimusi, et menetlus ise oleks läbipaistev ja kontrollitav toetuse andjate ning pädevate asutuste poolt. Seadusandja on muuhulgas rõhutanud, et hankemenetlus peab olema läbiviidud selgete ja üheste reeglite alusel, mille järgimine on nii sisu kui vormi poolest tagantjärele tuvastatav. Isikute võrdse kohtlemise põhimõtte tähendab seda, et toetuse saaja ei tohi luua ühelegi võimalikule pakkuja soodsamat olukorda. Võrdse kohtlemise põhimõtte eeldab, et samadel asjaoludel koheldakse isikuid ühte moodi. Antud juhul ei ole pakkujaid võrdselt koheldud, kuivõrd hankija on tellinud osaliselt tooteid pakkujalt, kelle pakkumus tulnuks tagasi lükata.

Minikonkurss kuluridadel 1193 ja 1194 - Hankija uuris VM Disain OÜ-lt torusalli materjali tihedust. Viimane vastas, et nemad kasutavad vaid 140 g torusalli materjali. Olenemata sellest, et pakutud toode ei vastanud tingimustele, sest hankija soovis torusalli, mille materjali paksus oleks 120-135 g/m², tunnistas hankija pakkumuse vastavaks ja edukaks ning tellis torusalli VM Disain OÜ-lt.

Tellimuse koostamise käigus ilmnas, et VM Disain OÜ pakutud helkurid ei vasta nõuetele (kõrgus on erinev) ning hankija tellis helkurid teiselt raamlepingu partnerilt ehk Roi OÜ-lt.

Raamlepingus ei ole sätestatud, kas hankija hindab minikonkurssidel nimetatud tooteid eraldi või ühtse tervikuna. Samuti puudus vastav info konkreetse pakkumuskutses. Tavapäraselt hinnatakse hankemenetluses pakkumust ühtse tervikuna, kui just hankija ei ole eraldi märkinud, et hindab tooteid eraldi ehk osade kaupa.

Kuna Roi OÜ pakkumus oli mittevastav, sest nende pakutava torusalli materjali paksus oli 145 g/m², siis hankija oleks pidanud ka selle pakkumuse tunnistama mittevastavaks ja ei oleks tohtinud tellida mittevastava pakkumuse teinud pakkujalt helkureid.

Olukorras, kus kõik esitatud pakkumused osutuvad mittevastavaks, oleks hankija pidanud korraldama uutel tingimustel uue minikonkursi. Ei ole välistatud, et uuel minikonkursil oleks osalenud ka kolmas raamlepingu partner, sest viimane ei osanud kommenteerida, miks nad kõnealusel minikonkursil ei osalenud, ja minikonkursi tulemus oleks võinud olla hoopis teine.

Hankija ei ole käitunud minikonkursi läbiviimisel läbipaistvalt, tunnistades vastavaks ja edukaks pakkuja, kelle pakkumus ei vastanud hankija kehtestatud tingimustele. RHS §-s 3 kirjeldatud läbipaistvuse ja kontrollitavuse põhimõtte eesmärk on, et pakkujad teaksid täpselt hanke tingimusi, et menetlus ise oleks läbipaistev ja kontrollitav toetuse andjate ning pädevate asutuste poolt. Seadusandja on muuhulgas rõhutanud, et hankemenetlus peab olema läbiviidud selgete ja üheste reeglite alusel, mille järgimine on nii sisu kui vormi poolest tagantjärele tuvastatav. Isikute võrdse kohtlemise põhimõtte tähendab seda, et toetuse saaja ei tohi luua ühelegi võimalikule pakkuja soodsamat olukorda. Võrdse kohtlemise põhimõtte eeldab, et samadel asjaoludel koheldakse isikuid ühte moodi.

Kohtuasjades nr C-42/13 ja C-496/99 on Euroopa Kohus rõhutanud, et hankemenetluse võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtetega seondub hankija kohustus rangelt kinni pidada just hankija enda kindlaksmääratud tingimustest. Hankija on enda poolt kehtestatud hanketingimustega seotud ega saa asuda kõnealuseid tingimusi hankemenetluse hilisemas etapis pärast pakkumuste esitamise tähtpäeva möödumist muutma või laiendama. Sama põhimõtte kehtib ka minikonkurssidel.

1.1.3. Rikkumisele kohalduv finantskorrektsiooni määr 10%

ÜM2022 § 34 lg 1 punkti 2 kohaselt teeb rakendusüksus finantskorrektsiooni otsuse, kui toetuse saaja on jätnud osaliselt või täielikult täitmata kohustuse või nõude ja see on mõjutanud kulu abikõlblikkust.

ÜM2022 § 35 lg 1 sätestab, kui finantskorrektsiooni otsuse tegemisel ei ole võimalik kohustuse või nõude täitmata jätmise laadist tulenevalt selle rahalise mõju suurust hinnata, kuid esineb põhjendatud oht, et täitmata jätmine on toonud kaasa rahalise mõju, vähendatakse toetust sõltuvalt rikkumise raskusest 2, 5, 10, 25, 50, 75 või 100 protsenti tegevusele eraldatud toetusest sõltuvalt asjaolude mõjust kulu abikõlblikkusele, välja arvatud juhul, kui käesolevas jaos on sätestatud teisiti.

ÜM2022 § 36 alusel kohaldatakse riigihankega seotud rikkumise korral ÜM2014 §-e 22–22⁹.

Otsuse punktis 1.1 toodud rikkumiste osas esinevad ÜM2014 § 22⁸ toodud asjaolud, mille kohaselt, kui hankemenetluses ilmneb §-des 22–22⁷ nimetatata riigihangete seaduse rikkumine, kohaldatakse sõltuvalt rikkumise raskusest ja ulatusest rikkumisega seotud hankelepingu osale § 21 lõikes 1 nimetatud finantskorrektsiooni määra, välja arvatud juhul, kui rikkumine on üksnes formaalne.

ÜM2014 § 21 lõike 1 kohaselt vähendatakse toetust sõltuvalt rikkumise raskusest 2, 5, 10 või 25 protsenti tegevustele või tegevuste kogumile eraldatud toetusest.

Rakendusüksuse hinnangul ei ole käesoleva rikkumiste olulisust ja raskust hinnates proportsionaalne rakendada kõige rangemat finantskorrektsiooni määra. Arvestades menetluse eripära (minikonkurssi), ei pea rakendusüksus sellises suurusjärgus korrektsiooni tegemist proportsionaalseks. Rakendusüksuse hinnangul on praegusel juhul põhjendatud rakendada kõikides episoodides korrektsiooni 10%-lises määras.

Kuivõrd minikonkursil on võimalike pakkujate ring teada ning oluliselt piiratum kui raamlepingu sõlmimisele eelnenud hankemenetluses, siis võib finantsmõju minikonkursil raamlepingu reeglite mittekorrektse järgimise korral olla väiksem kui hankemenetluses.

Rakendusüksuse hinnangul ei esine siiski sedavõrd erandlikke ja kaalukaid asjaolusid, et kirjeldatud rikkumiste osas rakendada 10% madalamat korrektsiooni määra. Toetuse saaja ei järginud minikonkursi korraldamisel raamlepingu ja RHS-i sätteid ega ka minikonkursil enda kehtestatud tingimusi. Eelduslikult oleks hankija pidanud korraldama kõikides episoodides uue minikonkursi, kuna kõik saabunud pakkumused ei vastanud tingimustele, mistõttu on rakendusüksuse hinnangul tegemist raskema loomuga rikkumisega. Antud juhul pole teada, milliseks võinuks kujuneda pakkumused ja sellest tulenevalt ka minikonkursi tulemused siis, kui hankija oleks korraldanud uued minikonkursid ja järginud korrektselt omaenda kehtestatud tingimusi. Eeltoodust tulenevalt pole põhjendatud kümnest protsendist madalama, nt 2% või 5%-list finantskorrektsiooni, rakendamine.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 103 lõike 1 koosmõjus ühissätete määruse selgituste punktiga 70 tuleb rakendusüksusel finantskorrektsiooni määra üle otsustamisel muu hulgas arvestada proportsionaalsuse põhimõttega, mistõttu on rakendusüksus analüüsinud ka seda, et kas esinevad sellised erandlikud asjaolud, mille tõttu võiks lugeda proportsionaalseks ka mõnda muud finantskorrektsiooni määra kui ÜM2014 § 21 lõikes 1 toodud. Rakendusüksus on hinnanud käesolevas otsuses kirjeldatud rikkumiste asjaolusid üksikasjalikult ning on seisukohal, et ei esine selliseid asjaolusid.

Tulenevalt eeltoodust on rakendusüksuse hinnangul otsuse punktis 1.1 kirjeldatud rikkumiste olulisust ja raskust ning võimalikku finantsmõju hinnates proportsionaalne rakendada kõikidele juhtumitele 10-protsendilist finantskorrektsiooni määra.

Rakendusüksus selgitab, et üldjuhul ei ole riigihangete rikkumiste korral võimalik konkreetset kahjusummat välja arvutada, kuna tegemist on potentsiaalse ja teoreetilise (kaudse) kahjuga, mis võib tekkida õigusnormi rikkumisel ja konkreetsete asjaolude põhjal loetakse rikkumine tõendatuks. Eeltoodud põhimõtteid toetab ka Euroopa Kohus, selgitades kohtuasjades nr C-743/18 ja C 406/14, et hanketingimuste rikkumise korral ei ole konkreetse finantsmõju tõendamine nõutav ja see ei pea olema nähtav. Piisab sellest, kui asjasse puutuva fondi eelarve mõjutamise võimalus ei ole välistatud.

1.2. Hanke kuludele (KD-d nr 823, 911, 1187, 1189, 1193 ja 1194) rakendatav finantskorrektsiooni summa ja projekti eelarve vähendamine

Hanke raames tekkinud kulud on projekti tegevuse:

- 4.2.2. „Inseneeria valdkonna arendustegevused kutsehariduses“ raames esitatud kuludokumendiga nr 823 ja 911 abikõlblikus summas 1 473,15 eurot, millele lisandub 9. ühtse määra alusel kulud (otsene kulu 7%) 103,13 eurot. Kokku 1 576,28 eurot. Toetus on toetuse saajale välja maksmata.
- 5.2.3. „IKT õppe arendamine üldhariduses“ raames esitatud kuludokumendiga nr 1187, 1189, 1193 ja 1194 abikõlblikus summas 5 708,92 eurot, millele lisandub 9. ühtse määra alusel kulud (otsene kulu 7%) 399,64 eurot. Kokku 6 108,56 eurot. Toetus on toetuse saajale välja maksmata.

Kokku esitatud kulud 7 182,07 eurot, millele lisanduvad ühtse määra alusel kulud summas 502,77 eurot, kokku 7 684,84 eurot.

Lähtuvalt otsuse punktist 1.1 loeb rakendusüksus hankega seotud kuludest mitteabikõlblikuks **768,48 eurot** ($7\,684,84 \cdot 10\%$), millest toetus on 768,48 eurot.

ÜM2022 § 37 lõike 3 kohaselt vähendatakse finantskorrektsiooni otsuse tegemisel toetuse ja omafinantseeringu eelarvet vastavalt finantskorrektsiooni otsuse tegemise ajal toetuse andmise tingimuste käskkirjas kehtivale proportsioonile. Kui projekti toetuse ja omafinantseeringu proportsioon on muutunud, vähendatakse väljamakstud toetust ja omafinantseeringut vastavalt makse tegemise ajal kehtivale toetuse proportsioonile.

ÜM2022 § 37 lõike 4 alusel vähendab rakendusüksus finantskorrektsiooni otsuse alusel toetuse andmise tingimuste käskkirjaga kinnitatud abikõlblike kulude eelarvet. Kui vastavat muudatust ei ole tehtud, loetakse, et finantskorrektsiooni otsuses nimetatud ulatuses on projekti abikõlblike kulude eelarve väiksem.

2. Toetuse saaja ärakuulamisõiguse tagamine

Tulenevalt ÜSS § 13 lg 2 punktist 3 annab rakendusüksus enne finantskorrektsiooni otsuse tegemist võimaluse toetuse saajal esitada oma seisukohad. Rakendusüksus edastas 09.07.2025 toetuse saajale finantskorrektsiooni otsuse eelnõu, paludes esitada omapoolne seisukoht antud otsuse kohta hiljemalt 23.07.2025.

Toetuse saaja andis 22.07.2025 rakendusüksusele teada, et kommetaarid puuduvad.

3. Otsuse resolutsioon

Võttes arvesse eelkirjeldatud asjaolud ja põhjendused ning tuginedes käesolevas otsuses väljatoodud õiguslikele alustele, rakendusüksus

otsustab:

1. lugeda projekti „IT Akadeemia ja inseneriakadeemia arendamine kutse-, üld- ja huvihariduses“ raames mitteabikõlblikuks kuluks 768,48 eurot, millest toetus moodustab 100%;
2. vähendada riigihankega nr 243173 seotud KD nr 823, 911, 1187, 1189, 1193, 1194 abikõlblikke kulusid 10% võrra;
3. teha rakendusasutusele ettepanek vähendada projekti tegevuse 4.2.2. „Inseneeria valdkonna arendustegevused kutsehariduses“ eelarvet summas 147,32 eurot ja tegevuse 5.2.3. „IKT õppe arendamine üldhariduses“ eelarvet summas 570,89 eurot, mille tõttu 9. Ühtse määra alusel kulud (otsene kulu 7%) eelarve summa väheneb 50,27 eurot.

Otsuse peale on õigus esitada ÜSS § 31 lg 1, § 32 lg 3 ja haldusmenetluse seaduse § 75 kohaselt vaie rakendusüksusele 30 päeva jooksul, arvates päevast, mil isik sai või oleks pidanud otsusest teada saada.

(allkirjastatud digitaalselt)

Helge-Ülle Luide
sotsiaal- ja regionaalarengu talituse juhataja
toetuse rakendamise osakonna juhataja ülesannetes

Koostaja: Kairi Puur
5066131
Kairi.Puur@rtk.ee